

UJ KELET

SOD - POLITIKAI - NAPILAP

Sinek helyett

Ha ércből lehetne kiönteni a frázisokat, akkor már régen nem volna közlekedésügyi probléma. Mert a fantázia még nadrágból is kirakja a vasut sínjeit. Egy számmániakus valamikor kiszámította, hogyha egymás mellé raknák Edward király nadrágjait, olyan dupla sínpart adnának, amely Londontól Dowerig nyújtózkodik. A vasutépítésnek ez a legegyszerűbb módja és még az az előnye is van, hogy acél se kell hozzá, mert tudott dolog, hogy Oroszlánszívű Rikárd volt az utolsó angol király, aki vasnadrágot viselt. Ahol kisebb a nadrágluxus, ott természetesen más anyag kellene. Ahol anyag sincsen, jó a keményveretű frázis is. Ez ugy is a legnyulékonyabb. Romániában ezzel lehetne próbálkozni. Mert a közlekedésügy legfelsőbb sáfárjai fehéren izzó frázisokat olvasztanak ki ebből a keservesen nagy problémából. Néha programot is, de csak salaknak, ami a frázis alján marad és ami sohse került még az állami kohók hengerelő gépe alá.

Románia népének vasut kell. De egyelőre csak vasuti minisztereket kapott. Sok vasut kéne és kevés miniszter. De az áldás visszajáról boldogítja ez országot, amely a sok csalódás után is remélt, mert azt gondolta: aki közlekedési hivatalt kap, ad annak vasutat is hozzá a jó isten. Hát a jó isten nem ragaszkodik következetesen a közmondásokhoz és több vasut helyett és jobb vasut helyett az ország csak frázisokat kapott.

Itt van például Mosoiu tábornok, aki a közlekedésügyi tárcát vállalta az új minisztériumban. Mosoiu tábornok kitünő katona, nagyon érdemes hadvezér és így több mint valószínű, hogy elsőrendű vasutas is. Még jóformán el se foglalta hivatalát és valóságos saszemmel látta meg a bajokat. És neki hinni kell, ha azt mondja, hogy az ország közlekedésügyei rosszak és megjavításra szorulnak. De nemcsak ezt, mást is mondott még Mosoiu közlekedésügyi miniszter. Többek között ezt: „tudva, hogy a vasut megjavítása, illetve rendbehozatala nagy anyagi áldozatot kíván. Ennek tudatában kijelentem, hogy a szükséges munkákat succesive fogják elvégezni, hogy az esetleges kölcsön felvételét elkerülhessük. Remélem, hogy a közlekedést rövid idő alatt normalissá lehet tenni, de csak munkával és összhanggal.”

Bocsánatot kérünk, de mi nem reméljük ezt. A vasutépítéshez invenció, pénz és anyag kell. Összhanggal még nem építettek vasutat. Mosoiu tábornok

az invenciót, a pénzt s az anyagot kapcsolja a miniszteri programjából és minden gondját az összhangra veti. Valószínű, hogy valami szimfónikus vasutra gondol, amit nem gőzgépek vonatnak, hanem szimfónikusok. Igaz ugyan: munkát is emleget a miniszter, de a szükséges munkákat csak succesive fogja elvégezteni, mert kölcsönt nem vesz fel erre a célra. Mindent, csak kölcsönt nem, noha jól tudja, meg is mondja, hogy a vasut rendbehozatala nagy anyagi áldozatot kíván. Itt aztán valami nem stimmel. A logikából valahogyan kisziklott az összhang. Mert ha nagy anyagi áldozatot kíván a vasut megjavítása, akkor miért irtózik a kölcsön felvételétől, mikor itt csak egy nagy kölcsön segíthet. Az államvasut ezévi mérlegét egymilliárd és nyolcszázmillió veszteséggel zárta, honnan veszi ez a vállalat a szükséges pénzt, ha nem kölcsön útján? És ha csak succesive fogja elvégezteni a szükséges munkákat, miből meríti akkor a miniszter azt a reményt, hogy a közlekedést rövid idő alatt normalissá lehet tenni. A succesiv munka mindent jelenthet, csak gyors munkát nem. Valamelyik előde hét esztendőre állapította meg a lezúllott közlekedésügy javító munkaprogramját. Ezt az időt sem bírhatta

volna el az ország, mert nem várhat hét esztendőig, amíg a vasutjai megjavulnak. Egy másik miniszter, a mostaninak közvetlen elődje egy nagy kölcsönt kontemplált, mert belátta, hogy sem az állam, sem az állami vasutvállalat a maga erejéből nem végezheti el a restaurációt. Ezek az urak is csak programot adtak, sok szép frázist is, de azt a rengeteg lokomotívot és a tömegtelen kocsikat, amiket csak átfesteni kellene, a műhelyek színeiben hevertették. Sinek se rendeltek, amiket pedig bőségesen kaphatott volna az ország a petroleuma, a buzája, vagy más nyersterménye fejében. A vasut persze egyre züllött és vele Románia egész gazdasági élete is. És most jön Mosoiu és azt mondja, hogy ő a lassu és fokozatos tétlenség híve. Csak semmi sietés. Programot adok, frázist is, amennyi kell, de vasutat nem, mert kölcsönt nem veszek fel. Hát ez is program. Sőt olyan, amely megvalósítható. Mert ilyen közlekedésügyi politika mellett a kölcsönt egészen biztosan elkerülhetjük. Mert még akkor sem kapunk majd, mikor egy pár esztendő múlva olyan vasutminisztere lesz az országnak, aki tudni fogja, hogy a vasut problémáját csak egy nagy kölcsönrel oldhatja meg.

Hogyan biztosította magának Bratianu a parasztság szavazatát

A fogyasztási szövetkezetek liberális alakulatok és hatalmukban tartják a földműveseket

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától

Bukarest, január 24. A Bratianu-kormány uralomrajutásával az ország egyik legfontosabb és legközérdekűbb problémájának megoldására irányuló lépések akadtak meg, amelyeket a magukbanrejtő körülményeknél fogva, a márciusi választásokig minden valószínűség szerint nem lehet majd egy tapodttal sem továbbvinni. Ez pedig azt jelenti, hogy azokban a hosszú hetekben, amelyek a választásokig még hátravannak,

a lakosságot nagy veszély fenyegeti.

A gabonát, tudvalevőleg, még mindig nem szabad egyik vármegyéből a másikba átvinni. Ennek már most is az a következménye, hogy míg Vlascában óriási bőség van, addig Brassó csaknem éllátatlan és míg Kolozsvárt nemrég is teljes kenyérinség fenyegette, Jalomnitában tömve vannak a raktárak gabonával.

A malomtulajdonosok összeültek néhány nappal ezelőtt Bukarestben és memorandumot dolgoztak ki, amelyben

követelték a gabonaforgalom tökéletes szabadságát.

Jelenleg az a helyzet, hogy a belföldön kizárólag a városi és a falusi szövetkezetek vásárolhatnak gabonát, külföldre pedig csak azok a magánosok szállíthatnak gabonát (rozst, árpat, tengerit, de buzát nem), akik ugyanannyi árpat, tengerit, mint amennyit kivisznek, az államnak is átadnak. Ebben az adás-vétel

korlátozó rendeletben azonban az állam hagyott egy nyitott ajtót a városi és a megyei hatóságoknak. Egy pont ugyanis úgy intézkedik, hogy ha a vármegye éllátatlan, a prefektusok és községi előljáróságok rekvirálhatnak. Ezen az alapon megtörtént az, hogy az egyik prefektus kiváló gabonaexportőr lett:

az éllátatlan vármegye részére rekvirált gabonát jó pénzért külföldre szállította, egy jegyző pedig az egyik vármegyében a lakosság számára lefoglalt buzát saját számlájára megöröltette és eladta egy szomszédos vármegyében lakó lisztkereskedőnek.

Ha abban a pillanatban, amikor a malmosok memorandumának átnyújtására került a sor, még Take Jonescu van uralmon, lehetett volna remény arra, hogy a gabonaforgalmat a belföldön teljesen szabaddá teszik, az adás-vételt minden korlátozás alól feloldják, a külföldre irányuló gabonakereskedelemben pedig olyképen intézkednek, hogy öröletlen gabonát egyáltalában nem vihetnek ki, lisztet azonban bárkinek szabad exportálni. Brediceanu erdélyi miniszter ezt a malmosok küldöttségének meg is ígerte. Ezzel az ország elérte volna azt, hogy malmai foglalkoztatva lettek volna, gabonaexportja pedig, minthogy a sokkal értékesebb lisztben történe, lényegesen több és jobb valutát jövedelmezett volna a kiszállítóknak és ezzel egyidejűleg az államnak.

A memorandum átnyújtására azonban már nem kerülhetett sor, mert időközben Take

Jonescu megbukott. Arra pedig semmi valószínűség nincsen, hogy Bratianu a gabonaforgalmat, vagy legalább is annak belföldi részét, ami a lakosság ellátása szempontjából legelső sorban fontos, szabaddá tegye. Erre igen nyomós oka van.

A falusi és városi fogyasztási szövetkezetek, amelyeknek jelenleg egyedül van joguk gabonavásárlásra, liberális alakulatok.

Alapítójuk Duca jelenlegi külügyminiszter. A gazdától kizárólag a szövetkezetek vásárolhatnak gabonát és a malmoknak kizárólag ők adhatnak gabonát őrlésre. Ezért a „szívességért”, hogy kezeik közé vannak kiszolgáltatva, a malmok vagonként még ötszáz lei jutalékot is tartoznak fizetni a szövetkezetnek. A szövetkezetek rendelkeznek a parasztság javával, akaratával és gondolkodásával. Tehát szavazatával is. Bratianu a szövetkezeteken keresztül hatalmában tartja a parasztságot. Kizárt dolog tehát, hogy a választások megtörténtéig ezektől az ő érdekeit szolgáló és az ország egész óriási paraszttömegét rendelkezésére állító szövetkezetektől a nekik nagy hasznot hajtó monopolisztikus vásárlási és eladási jogot megvonja. A szövetkezetek kolosszális jövedelmeket felhabzó vezetői és alkalmazottai azonnal ellene fordulnának és amiért bevételeiktől elütötte őket, elütnék őt a parasztság szavazatától. Még az is kétséges, hogy a választások megtörténte után szabaddá teszi-e a gabonaforgalmat és ezzel a parasztságot számára fogvatartó szövetkezeti urakat elrugja-e maga mellől...

Igy biztosította magának Bratianu Jonel a parasztságot és az ő voksaikat.

— Zsidógyilkolás Beszarábiában. Bukarestből jelentik: A beszarábi visszafoglalás megvizsgálására kiküldött bizottság befejezte munkáját. A bizottság melynek tagjai Popana tábornok és három orvos, beterjesztette jelentését a beszarábi visszaélésekről. A jelentés szerint összesen négy halálos ítéletet mondatottak. A katonák kijelentették, hogy a Dnjeszteren négy zsidó akart a rendelet ellenére átkelni és azért használták fegyvereiket. A katonák ellen megindították az eljárást.

— Akik nem fogadják el a germán pénzt. Bukaresti munkatársunk jelenti: A kormány elrendelte, hogy azokat, akik a forgalomban hagyott huszonöt- és ötven banis germán pénzt nem fogadják el, feljelentésre büntessék meg.

Ráchel sirjánál

Irtá: David Frischmann

Jeruzsálem és Bet-Lechem között. Mindenütt fénylik, sarjados és zöldel. A reggeli napsugár csodálatosan édes és enyhe. Jármyem olajfásatányon keresztül jut egy kövecses, göröngyös utra. Elöttem fiatal számár-hajcsárok igyekeznek előre, ezeket teherrel megrakott tevék követik; egész karavánokban. Egy arab nő mezitláb, villámlóan fehér fogakkal, fején vizes korsóval, keresztetzi utunkat. Utközben elhagyatott romok mellett haladunk el, olykor újonnan épült házak előtt.

Kiséretemhez tartozik egy öreg templom-szolga, kit Jeruzsálemben fogadtam magamhoz. Ő őrzi Ráchel sírboltjának a kulcsát.

Ma oly csüggetegnek érzem magam. Talán a napsugaras reggel frissesége okozza ezt? Olykor eszembe jut a gondolat: Végre ismét itt vagyok, sok-sok év után ismét szülővárosomban.

Oh istenem, mily sokáig voltam kénytelen nélkülözni őt, azóta mennyi minden pusztult el körülöttem és romlott meg bennem. És mégis, mily jól ismerem minden követ, minden fűszálat.

Es hirtelen, közvetlen magam mellett, egy daloló gyermekhangot vélek hallani s a dalból a jólismert szavak hatolnak a fülemben:

„De én, midőn Padanból jövök, elhalálozott Ráchelem Kanaan földjén, az uton, mert Efratig még egy kis ut vezetett: és én

Ukrajna tőzsomszédja — London

A bibliai „tóchacha” lelkeket dermesztő lehelleté csapott ki és lebben felénk azokból a szavakból, melyek a londoni zsidó segélykonferencián az ukrainai zsidóság sorsa felől elhangzottak. Nem az, hogy világba jaidult a rettenetes megállapítás, hogy „Jeruzsálem pusztulása óta nem érte a zsidókat ekkora nagy katasztrófa” — nem ez volt a leglesújtóbb. De az, hogy nekünk, Erdély zsidóságának, Ukrajna tőzsomszédainak, Londonból kell hirt és figyelmeztetést kapnunk. Ha valaha jellemezni akarják majd az erdélyi zsidóság mostani mély erkölcsi leromlását, ezt fogják majd iskolapéldának beállítani: Ukrajnában néhány esztendő leforgása alatt háromszázezer zsidót gyilkoltak le, a földgömb túlsó felén, Londonban megrándultak a zsidó lelkek és kitarultak a zsidó zsebek, de Erdély zsidósága semmit sem vett észre. Londonban negyven ezer font sterlinget gyűjtöttek össze a segélyakcióra és egy év alatt hatezer ukrainai fiatal zsidót telepítettek ki Palesztinába.

Erdélyben vannak zsidók, akik még azon vitakoznak, hogy kell e egyáltalán a zsidóságnak Palesztina. Londonban, a föld túlsó felén, újabb erőfeszítéseket tesznek, hogy a még életben maradtakat kiragadják a halál torkából, elégedetlenek saját magukkal, a negyven ezer helyett négyszázezer fontot akarnak gyűjteni, a hatezer után hatvan ezer zsidót akarnak kimenteni, kitelepíteni egy év alatt Palesztinába. Az erdélyi zsidóság nem tudja, hogy Ukrajna is volt, hogy zsidó vérfürdők vannak, hogy Palesztina van — és ha nem nem volna, nekünk, Ukrajna tőzsomszédainak, erdélyi zsidóknak kellene megcsinálnunk a menedékhelyet a menekülő százezrek részére. Hiszen: hodie mihi cras tibi. Minden lehetséges. De itt, zsidó nagyok és zsidó papok egyelőre csak abban élnek ki zsidóságukat, hogy deputációt vezetnek — a Tarbut ellen.

Ha legalább hagynák a dolgot, ha nem törődnek vele, sem Ukrajnával, sem pogrommal, sem Tarbuttal. Így is jó volna. De ezek mind jó zsidók, erős zsidók, foglalkoznak a zsidó ügyekkel, lelkiükön viselik a zsidóságot és zsebükn a kezüket. Jaj, ha valaki a zsebükre merne apellálni. „Ezek az emberek, — mondotta megnyitó beszédében a londoni főrabbi — zsebük és gyomruk érdekében elhallgatták, amíg csak lehetett elhallgatni zsidó testvéreik irtózatot helyzetét és zsidó százezreknek hosszabbították meg ezzel

halálvergődését.” Kemény szavak ezek és mindenekelőtt nekünk, erdélyi zsidóknak szólnak. És hiába akarnánk lázadni ellenük, Megérdemeltük és érdemes helyről jöttek. Azok a zsidók, a londoniak egy év alatt hatezer ukrainai zsidót telepítettek le Palesztinában. Ezra idején negyvenkétezer zsidó tért vissza a babiloni fogságból és ez a negyvenkétezer lett őse a mostani egész zsidóságnak. Csak hétszer több, mint a mostan kitelepített hatezer. A londoni zsidóság egy év alatt megmentette a jövő zsidóság egy hetedrészét. Joga és kötelessége megkérdezni tőlünk: hát ti, Ukrajna szomszédai, erdélyi zsidók mit tettetek ti? Milyen jó, hogy nem szóval és nem szemtől-szembe kell a feleletet megadni. Milyen jó, hogy szobákba, templomba és imakönyvekbe rejthetjük orcánk szégyenpirját. Mi, — mi deputációt vezettünk a Tarbut ellen, Palesztina ellen, minden ellen — és zsebüknön tartottuk a kezünket.

Az Egyesült-Államok és Franciaország föltételei a génuai konferencián

Az Uj Kelet tudósítójától.

Míg Oroszországban a génuai konferenciára való meghívást a szovjetkormány elismeréseként veszik és propagandisztikus célokra használják ki, addig az Egyesült-Államok, Franciaország és Japán a várható elismerést olyan föltételekhez kötik, amelyek a szovjet-államformának teljes elszigeteltségét és lehetőleg gyöngülését is célozzák. Az Unió, párisi lapjelentések szerint, csak abban az esetben hajlandó a génuai konferencián résztvenni, ha Oroszország kötelezi magát a vörös hadsereg leszerelésére.

De Hughes államtitkár minden föltétel nélkül a konferencián való részvétel ellen foglalt állást.

A francia kormány rezervált magatartása Poincaré kijelentéséből derül ki. A miniszterelnök ugyanis kijelentette, hogy mielőtt határozna, vajjon részt vesz-e a génuai konferencián, tárgyalni fog a szövetségesekkel azon feltételekről, amelyek mellett Németország és Oroszország is részt vehet. Báró Schedera, a leszerelési konferencia japán delegátusa, kijelentette, hogy Japánnak nincsenek terület-hódító szándékai és abban a pillanatban, amikor Oroszország biztos garanciákat nyújt, a japán csapatok kiürítik Szibéria megszállott részét.

A keleti kérdésekben az antant ugy- látszik, az állásfoglalás egyöntetűségére törek-

elhaltoltam az Efrat felé vezető uton és ez Bet-Lechem. Mesterünk „Rasi” ezt a mondatot így magyarázza: „En azonban, noha megeskettelek, hogy testemet, hamvaitam Erec Jisraélba vigyem, anyádat nem tettemtem el szent földön, noha csak egy kis ut vezetett odáig. Fiam, talán neheztelsz rám e tettemért. Tudt tehát, isten akarata volt. Egykor Nabuzaradan király utódainkat fogságba fogja magával hurcolni és annál a helynél fognak elhaladni, ahol Ráchel pihen. Ekkor Ráchel anyád fel fog szállni sírjából, szava az égbe kiált irgalomért és segít-éért.”

Ki ez a gyöngye gyermekhang, ezek a szomorú, vigasztalan szavak, a fájdalom és reményteljes melódia? — Saját hangom ez, mely évekkel ezelőtt, gyermekkoromban, a tóra tanulásakor, hangosan zengett, mely íme, ismét ébredez bennem; pedig azt hittem, rég meghalt.

Csodálatosan gyöngéd ez a dicső nőalak. Gyöngéd és szolid, enyhe és bájos, mint a halvány, ezüstben ragyogó holdvilág. Élete csendes, szomorúan édes legenda. A szép József szép anyja, kit a fájdalom gyötört apa saját kezével temet sivar földbe. Korai halálában szerelem és végtelen fájdalom kísértte, mely a siron túl is követte.

Keservesen sir gyermekeiért és irgalomért könyörög a Mindenhatóhoz:

Az égben hang szólal meg, panaszos, kínos zokogás. „Ráchel sir gyermekeiért...”

És íme megszólal egy második hang: „Kerülje hangod a sírást és szemed a könnye-

zést. Van még reményed, Ráchel. Gyermekeid vissza fognak térni országukba.”

Ezen csodás történet cikkázik át sebesen működő agyamon: — József Egyiptomban. Putifárné csábitásainak szinte képtelen ellenállani. Hirtelen megjelen halott anyja Ráchel, hideg kezével végigsimítja József izzó homlokát és megvédi a bünbeestétől.

Es még egy csoda:

József megszégyenülten ül a fogházban, megjelent Ráchel álmában, megtanítja álmot fejteni. A sötömester és a fáraó álmát...

Es még egy:

Sirja mellett elhalad egy fiatal, tüneményes alak, tündöklő fény övezi hirtelen és szent próféta szavak tolnak ajkaira...

Es még egy:

Nabuzaradan király, csapatai élén vonul előre, magával hurcolja a bilincsbetvert zsidó foglyok seregét. A tántogó sebek, miket a bilincsek ejtenek, pirosra festik és aransárga homokot... Ráchel a sír mellett áll és vár. És ahogy gyermekei végigmennek, mindegyikre simogató pillantással néz, ami balzsamként hat sebekre. De pillantása kinzóikat is éri, mitől azok ájultan összerogynak...

Egy hirtelen rángatás felébreszt álmodozásaimból. Kocsim megáll. Ráchel sirjánál vagyok. Dobogó szívvel szállok ki.

Boltíves kis vasajtón keresztül bejutottunk egy sátor szerű szobába. Középen áll a sírkő. Pompás monumentum. Másfél méter széles, egy méter vastag. A kő patinája fehér. Szám-

Ferdinánd király keleti dinasztiaja

A görög-román katonai egyezmény védekezés Venizelosz köztársasági főrekvései ellen — A szinajai udvarban Miklós herceg magyar király-ságáról beszélnek — Balkáni koalíció őrzi a csatolt területeket

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától

szik és e célból a génuai konferencia összehívása előtt a keleti kérdések rendezésére konferenciát hív össze, amelyre, egy római távirat szerint, az olasz külügyminiszter már Párisba is utazott.

Az oroszok bizakodó hangulatát fejezik ki a következő moszkvai táviratok:

"Trockij egy újságírónak kijelentette, hogy a génuai konferenciára való meghívás a szovjetkormány elismerését jelenti".

Ugyancsak Trockij az ifjúkommunisták kongresszusán beszédet tartott, amelyen kijelentette, hogy Európa és Szovjetország két olyan halálos ellenség, akik egy vasúti fülkében utaznak mindaddig, míg egyik a másikat ki nem hajítja az ablakon. Oroszországnak a génuai konferenciára történt meghívása dokumentálja a tényt, hogy Európa nem tudja legyőzni Szovjetországot. Cserin külügyi népbiztos tegnap táviratot intézett az olasz kormányhoz, amelyben részletes felvilágosítást kér a génuai konferencia programjáról.

Oroszországon kívül a közérdeklődés Németország magatartására irányul, amely eszen mutatja az irányt, amely felé a letiport ország politikája halad. Néhány héttel ezelőtt már a külügyi hivatalban mélyreható személyi és irányváltás lépett előtérbe és a külügyi bizottság tegnapi ülésén Wirth kancellár hosszú és nagy figyelemmel meghallgatott beszédében rámutatott a Németország és Oroszország közötti politikai és gazdasági kapcsolatokra.

A beszéd abban csúcsosodott ki, hogy Németország kívánatosnak tartja Oroszország ujjáépítését. Németország nem törtet gazdasági monopóliumokra, hanem más érdekekkel vállalva szívesen vesz részt az ujjáépítésben és abban a munkában, amely a nagy orosz területet bekapcsolja a világ gazdasági vérkeringésébe.

Az oroszokkal való együttműködési szándék jele az is, hogy a birodalmi kormányt legközelebb újjászervezik. Beavatottak szerint a külügyminiszter Rathenau lesz, akinek az orosz politikában való álláspontja ismeretes. Lengyelország és Szovjetország között komolyan készültik elő a kereskedelmi kapcsolatok főlvetelét és Varsóban nemsokára összeülnek az orosz és lengyel megbízottak, hogy megtárgyalják a Szovjetország és Ukrajna másfelől a lengyelországi kereskedelmi szerződéseket.

talan név van beléje karcolva. A falakon szőnyegek. A szolga hangtalanul takarítja az olajlámpákat és gyertyákat helyez el.

Nesztelenül jönnek újabb látogatók. Felhangzik a lelkek üdvéért szóló ima és mindnyájan halkán fohászt rebegnek...

... Az emlékmű egykor tizenkét kőből állott, de idegen, ellenséges kezek tizenegyet eltüntettek. A tizenkettediket is kiforgatták helyéből. Im azonban! Este a sírkő ismét a helyén volt...

Amikor a sírboltot elhagytam, izzón sütött a nap, körülöttem gyönyörűen sarjadt és zöldelt minden.

Engem azonban folyton kísért Ráchel anyánk szelleme. "Az égben egy hang szólal meg, egy keserűen jajveszklő hang. Ráchel sir gyermekeiért".

Este midőn a Ge-ben-Hinom völgy csodálatos csendjébe érkeztem, ismét megjelent előttem.

... Éjjel körül felszáll sírboltjából és tekintetét körüljárta a vidéken. Hivogatólag szólítja gyermekeit a világ minden tájéka felől... Hol vannak? Ó hány gyermekének jutott osztályrészül a mártírhalál és hányan fordultak el hitüktől, megszenstelenítve a Mindenható szent nevét, jövőjüket az ellenségél keresve...

Ráchel azonban hívja, szólítja hosszan, végtelenül és végül visszatér sírjába. Azután messzire elhangzik szívettépő kiáltása: "Gyermekeim, szegény hazátlan, bujdosó gyermekeim..."

Fordította: Majrovits Bercy

Bukarest, január 25. Marioara hercegnő és Sándor király eljegyzése óta óriási jelentőségű események játszódtak le a balkáni külpolitikában. Ezek az események tulajdonképpen a pelesi és szinajai kastélyból indultak ki és alig két hét alatt, Belgrádban és Athénben teljessé értek. Azt mondhatni, hogy a háború befejezése után most mentek végbe Románia külpolitikájában a legjelentősebb aktusok. A bukaresti politikusok, már Marioara hercegnő eljegyzése előtt, a görög trónörökös ideérkezéséhez igen érdekes kommentárokat fűztek, amelyek fontosságukban még csak fokozódtak akkor, amikor az eljegyzés a szerb királlyal megtörtént és rögtön azután Floresco tábornok a román nagyvezérkar megbízásából Belgrádba utazott. Dusmanisz tábornok, volt görög nagyvezérkari főnök Bukarestbe érkezése pedig egészen bekerekítette a beavatottaknál már amúgy is elég erősen kirajzolódott balkáni kört.

Erről a balkáni körről néhány nappal ezelőtt igen érdekes dolgokat hallottam egy jól informált parlamenti képviselőtől, aki az eljegyzést követő szinajai udvari összejöveteleken résztvett, a Capsa egyik fehérabriszós, bordó burkolatú, rózsaszín csilláros szalonjában.

— A balkáni kört — mondotta ez a képviselő — Take Jonescu kezdte meg azzal, hogy Heléna hercegnőt a görög trónörökösöz adatta férjhez. Folytatta Sándor királlyal, aki eljött, hogy Marioara hercegnőt eljegyezze, de minthogy a kör észak felé még mindig tágítható, az egyik szinajai udvari beszélgetésen a király környezetében felvetették és sokáig tárgyalták azt az eszmét, hogy a szabad, magyar trónt Miklós román hercegnek, Ferdinánd király legkisebbik, tizennoceves fiának biztosítsák.

— A kör ezzel valóban teljes lenne, — gondoltam. — Északon a Kárpátok, a régi Magyarország határaival, keleten a Dnyeszter és a bolgár határ homoru horpadása, délen a hegyes szigetszakállu, ivbehajló peloponezusi öböl, nyugaton az Adriai-tenger és a magyar határ előtt hasukat gömbölyűen behúzó stíriai Alpok és — ha a lanai egyezmény mégis érvénybe lépne — Ausztria és Csehszlovákia északnyugati kanyarodása. Így ez egészen rendben van, csak egy a baj: a Balkán nagyon feljönne.

A képviselő folytatta:

— Ez az egész balkáni kör Take Jonescunak a gondolata, aki egy hatalmas keleti dinasztia akar kiépíteni, amelynek a román király lenne a feje. Görögországgal és Jugoszláviával már kész a paktum. A szerb trónon néhány hónap múlva már mint királyné ül Ferdinánd király leánya, ennek Heléna nővére pedig már szintén rajta tartja egyik lábát a görög trón lépcsőjén. E kedves család események közben a miniszterek és a tábornokok, szintén a balkáni kör érdekében, hivatalos komolysággal szaladgálnak egyik országból a másikba.

— És mi lenne ennek a balkáni körnek a célja? — kérdeztem.

— Részben mindegyik szövetséget országban a meglévő társadalmi rend biztosítása (azaz védőbástya az oroszországi kommunizmus ellen), részben az egyes államokhoz újonnan csatolt területek közös katonai erővel való megvédése és végül részben egy erős balkáni, sőt ha lehet közép-európai dinasztia létesítése az északról fenyegető Hohenzollern-Habsburg-Wittelsbach-törökvécek ellen.

Épen, amikor beszélgetésünkben itt tartottuk, hallottuk a hírt, hogy Belgrádban Christescu román vezérkari főnök és Petre Pocici szerb vezérkari főnök aláírta a román-jugoszláv katonai egyezményt és hogy Duzmanisz volt görög vezérkari főnök megkezdte

Bukarestben a görög-román katonai szerződés megkötésére vonatkozó tárgyalásokat.

— Ez a Duzmanisz — mondotta informátorom — Konstantin király legbensőbb embere és erősen német érzelmű. Ő volt az, aki, a háború folyamán Rupel erődöt átadta a bolgároknak és aki a Keleten operáló antant-csapatoknak általában sok nehézséget okozott. Mostani kiküldetése sem érdekesség híján való, sőt olyan körülményekkel van kapcsolatban, amelyek, ha nyilvános ságra kerülnek, óriási feltűnést fognak kelteni.

— Kérem nagyon szeretném hallani.

— Egy feltétel alatt.

— Parancsoljon.

— Hogy nem mondja el senkinek.

— Efelől legyen nyugodt. Senkinek nem fogom elmondani. (Trásról nem volt szó.)

— Duzmanisz azért jött Bukarestbe, hogy Konstantin királynak megmentse a görög trónt. Őn nem is képzeli, milyen zavarok vannak ismét Görögországban. Konstantinnak napról-napra jobban halványul a csillaga és újra Venizelosz van felkelőben. Athénben nemcsak a király lemondását várják, hanem az egész dinasztiaét és azt hiszik, ki fogják kiáltani a köztársaságot.

— És milyen szerepe van ebben Duzmanisznak?

— Duzmanisz, aki a görög monarchisták megbízottja, gyorsan egy román-görög katonai egyezményt hoz létre, mert most már, hogy a görög trónörökösnek román hercegnő a felesége, Ferdinánd királynak is érdeke, hogy a görög trón megmaradjon. A görög monarchisták biztosan remélik, hogy egy román szövetség Görögországot kifelé is konszolidálja. Marioara hercegnő és Sándor király egyezésének létrehozásában is közreműködtek görög rojalista kezek, noha a szerbek sohasem fogják megbocsátani Konstantin királynak, hogy a háborúban, a németek által diktált kemény bukaresti béke nyomása alatt Görögország és Szerbia között kötött védőszövetséget nem respektálta és az antantot általában az egész háború idején kijátszotta.

— Tehát, ha a görög-román katonai egyezményt is aláírják, — próbáltam most már az egészet összefoglalni, — ennek a nagy keleti dinasztiaának, amelynek Ferdinánd román király a feje, három országa lesz: Románia, Jugoszlávia és Görögország. A keleti dinasztia további terjeszkedési iránya Közép-Európa, esetleg Oroszország. Konkurrensa a keleti dinasztiaának a Hohenzollern-Habsburg-Wittelsbach-család, amely Németországban, Ausztriában és Lengyelországban akar egy ugyanolyan hatalmas dinasztiaát kiépíteni, mint amilyent Ferdinánd király hozott létre a Balkánon és ennek a családnak is a terjeszkedési iránya Közép-Európa, esetleg Oroszország.

Amikor képviselő ismerősömtől a Capsában elváltam, az az érzésem volt, hogy ez a két család Magyarországon fog egymással megütközni.

Ben Ami

— Egymilliárdkétszázmillió lei vámbevétel nyolc hónap alatt. Bukaresti munkatársunk jelenti: A központi vámigazgatóság adatai szerint 1921 április 1-től 1921 december 1-ig a romániai vámhivatalok 1.279.393.043 lei vámdíjat vettek be az 1920. év ugyanennyi időre eső 733.608.543 lei bevételével szemben.

— A Londonban tanuló román diákok könyveket kérnek. Bukaresti munkatársunk jelenti: A Londonban tanuló román diákok művelődési egyesülete felhívást intézett az összes román írókhoz és tudósokhoz, hogy megjelent könyveik egy-egy példányát küldjék el olvasótermük számára. Az egyesület címe: C. C. R. L. 32. Russel Square London W. C. J., Dragos Protopopescu.

Dr. Lükő Béla szatmári orvos örökbalzsama Párisban

Az Uj Kelet tudósítójától.

Dr. Lükő Béla alig harmincöt éves szatmári orvos, akinek úgy elméleti, mint gyakorlati orvosi tudásáról itt Erdélyben is sokat beszélnek, az egyedüli magyar, aki megkapta a román egyetemi magántanárságot. Párisi jelentések szerint szenzációs találmányát mutatták be a francia tudományos körök előtt teljes sikerrel és már egy-két millió frank alaptőkével rendelkező részvénytársaság is alakult a tudomány praktikus kihasználására. A fiatal tudós ez előtt tíz évvel, mint Tellyesniczky budapesti bonctani intézet vezetőjének segédje, kísérletezett mesterével az örökbalzsamozás problémájának megoldásán. A kísérletek kitünő eredménnyel jártak, amikről dr. Lükő az akkor Budapesten megtartott orvostudományi kongresszuson felolvasás keretében be is számolt. Az új szerummal a hulla úgy konzerválható, hogy időtlen-időig abban az állapotban marad, amelyben a balzsamozás pillanatában volt. A balzsamozás eredményének bizonyítására a budapesti bonctani intézetben kilenc éve fekszik egy fiatal leány hullája, amely kitéve a levegő és hőváltozás hatásának, a balzsamozás percétől semmit sem változott. Dr. Lükő Béla az örökbalzsamozás titkának birtokában nyugodtabb időkre várt, amikor értékes találmányával a tudományos világ elé léphet. Várt egész mostanáig, amikor a kezébe került egy párisi lap, amely szenzációként közli, hogy egy fiatal magyar tudós, akinek a lap az arcképét is közli, felfedezte az örökbalzsamozás titkát és most mutatja be azt a párisi tudományos körök előtt, amelynek a legnagyobb elragadtatással nyilatkoznak az ifjú magyar tudós világszenzáció számba menő felfedezéséről.

A fiatal magyar tudós pedig, aki Párisban az örök balzsamozás titkáról előadásokat tart, részvénytársaságot alapít, nem más, mint Tellyesniczky professzor volt tanársegéde, ez állásban dr. Lükő Béla utódja. Lükő Béla úgy gondolja, hogy a fiatal orvost dr. Tellyesniczky professzor bízta meg, hogy a közös — már mint Tellyesniczky—Lükő közös — találmányt Párisba portálja s e célból közölte vele, mint bizalmas tanársegédével az eljárás titkát is. Valószínűnek tartja, hogy csak a jelenlegi rossz postai közlekedés az oka, hogy őt az akcióról, amely erkölcsileg, anyagilag is érdekli, nem értesítették.

Azt alig tételezi fel, hogy találmányával visszaélés történt volna; de mivel az ügy érdemleges részéről vele nem tárgyaltak s anélkül vitték ki az egész dolgot a párisi tudományos fórumok elé, levélben fordult Tellyesniczky professzorhoz, akitől ez ügyben felvilágosítást kér. Egyébként dr. Lükő Bélának az a terve, hogy a legközelebbi olyan hullát, amelynek kiadatását senki sem fogja kérni, bebalzsamozza, hogy mintegy ezzel is megrogzítse, hogy az eljárás az ő találmánya. További lépéseit aztán Tellyesniczky professzor választól teszi függővé.

— **Román-belga kamara Bruxellesben.** Bukaresti munkatársunk jelenti: 1919 végén egy nagyobb belga pénzügyi és iparos csoport élén Lucien Kaisinnal, a Crédit Général Hypothécaire et Mobilier igazgatójával, járta be Romániát és a látottak alapján elhatározta, hogy román-belga kereskedelmi kamarát létesít Bruxellesben. A forradalmi események miatt a kamara csak ez év elején nyílhatott meg, de jelenleg már rendszeres működésben van. Belgium és Románia között fejleszti az exportot és az importot. A kamara elnöke Djuvara Románia meghatalmazott minisztere Bruxellesben.

Jacob Lévy — Caro Bajazet

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától

Bukarest irodalmi köreit rendkívül érdekes eset foglalkoztatja. Az egyik előkelő irodalmi folyóirat szerkesztőségének néhány héttel ezelőtt egy hordár egy csomagot hozott, amelyben versek voltak. A revü szerkesztőjének annyira megtetszettek a versek, hogy összehívta munkatársait és valamennyiüknek felolvasta, azzal a megjegyzéssel, hogy egy ismeretlen nagy tehetséggel állanak szemben. A verseket a folyóirat legközelebbi számában közölték. Mindegyik költemény alatt beküldőjének e neve állott: Caro Bajazet. A szerkesztőség sejtette, hogy ez álnév és ezért néhány nappal ezelőtt, amikor ugyanaz a hordár újabb kéziratcsomóval jelent meg a redakcióban, amely az előbbinél nem kisebb feltűnést keltett, a folyóirat szerkesztője, hosszú és áradozó levelet írt, a versek szerzőjét ritka, eredeti talentumnak nevezte, dicsőséges irodalmi karriert jósolt neki és ezt a levelet a hordárral eljuttatta a költemények beküldőjéhez. Utóiratban kérte, leplezze le kilétét és jelenjen meg a szerkesztőségben. A folyóirat munkatársai kedden délután javában dolgoztak, amikor egy igénytelen, sovány, szeplős, görbeorrú fiatalember jött be a redakcióba, aki bemutatkozott, hogy ő Jacob Lévy és néhány verset akart visszakapni, amelyeket pár hónappal ezelőtt beküldött és nem közöltek. Az egyik munkatárs kikereste a kéziratokat, de mielőtt odaadta neki, futtában beléjük pillantott. „De kérem, hiszen ezek a versek megjelentek nálunk!” — szölte a munkatárs, amikor az első sorokat meglátta. „Igen, mert másodszor is beküldtem — felelte a görbeorrú fiatalember — és akkor Caro Bajazet-et írtam alá. De az én igazi nevem Jacob Lévy. Amikor ezeket a kéziratokat beküldtem még a családi nevemet használtam...” Azok, akik ezt a esetet elmondták, azt állítják, hogy Caro Bajazet — Jacob Lévy előtt valamennyi munkatárs, aki akkor a szerkesztőségben jelen volt, elrejtelte magát. De akkor délután sokáig beszéltek vele és beismerték előtte, hogy most már nemcsak jó költőnek, hanem okos embernek is tartják. Mert ha továbbra is mint Jacob Lévy küldte volna be a verseit, megvallják, talán sohasem vették volna észre...

Orvostudományi kongresszus Bukarestben

Bukaresti munkatársunk jelenti: A romániai orvosok a napokban népes orvoskongresszust tartottak a fővárosi orvosegyesületben. Legelső sorban azt követelték, hogy az utolsó kolozsvári kongresszus határozatait hajtsák végre. Követelték ezenkívül, hogy az orvoskamarát mielőbb állítsák fel és hogy csak az az orvos folytathasson gyakorlatot, aki a kamara tagja. A továbbiak során nagy elkeseredéssel beszéltek az állami orvosok csekély fizetéséről. Felpanaszolták, hogy amíg külföldi orvosi missziókra súlyos százazteket pazaroltak, addig a vidék egészségügyére egy banit sem áldoztak. A kongresszus a következő határozatokat hozta:

1. Az összes egészségügyi intézményeket és ügyeket helyezték egy hatóság felügyelete alá.
2. Gondoskodjanak a falusi lakosság egészségügyi megszervezéséről.
3. Állapítsanak meg létminimumot az állami orvosok részére.
4. Szüntessék meg az ingyenességet.

Az orvosegyesület központi bizottsága törvényjavaslatot fog kidolgozni egy orvosi kamara létesítésére.

Földgázt, villamost és házépítést ígér a polgármester

— Kolozsvárt gyárvárossá fejlesztik —

Az Uj Kelet tudósítójától.

Három régóta vajdó problémája van Kolozsvárnak. Az egyik, mely már tűrhetetlenül sürgős, a lakásprobléma. Most már a harmadik kormány ígér nagyobb építkezést, de mindeddig, sem az állam, sem a város, sem a bankok, vagy magánosok nem siettek az elviselhetetlen lakásínséget enyhíteni. Kolozsvár ipari fejlődését lehetlenné teszi a villamosvasut hiánya is, valamint az, hogy a város villamos üzemei nem bírnak elegendő áramot szolgáltatni az ipartelepeknek. Ezt az anomáliát a Nagysármásról bevezetendő földgáz szüntethetné meg, de az erre vonatkozó koncesszió ügye két év óta hever Bukarestben.

Most komoly akció indult meg mind a bajok megszüntetésére. A városi vezetőség, Metes prefektussal és Pop Julian polgármesterrel az élén, elhatározta, hogy a problémákat még ebben az esztendőben dűlőre viszik. Pop polgármester ma az alábbi nyilatkozatot tette az Uj Kelet munkatársának:

— Többször megmondtam, hogy Kolozsvárnak létfontosága az építkezés, a villamosvasut és a földgáz. Építkezési szabályrendeletünket és a földgázkoncesszióra vonatkozó kérésünket még nem hagyták jóvá, habár az állam és a sármási földgázmezők tulajdonosa, a Deutsche Bank között már megtörtént az elszámolás. Ez gátolta meg a villamosvasut építését is. A városi villamosművek még a már létező ipari üzemeket sem tudják a szükséges energiával ellátni.

Ahányszor a Take-kormány tagjai Kolozsvárra jártak, tárgyaltunk velük a kérdésekre vonatkozólag, de a miniszterek csak úgy félszáljal tettek ígéreteket, mert nem tudták, vajon az ígéreteiket be is válthatják. Ezalatt az egy hónap alatt ugyszólván az egész adminisztráció megállott és így ez irányban sem tehetünk semmit. Most aztán, hogy a kormányválság megoldódott, elhatároztuk, hogy a prefektus és én Bukarestbe utazunk és addig nem térünk vissza, amíg a jóváhagyott építkezési szabályrendelet és a földgázkoncesszió a kezünkben nem lesz.

— Ha ez meglesz, hozzálatunk terveink megvalósításához. Részvénytársaságot fogunk összehozni százmillió lei alaptőkével. Azt akarjuk, hogy a részvénytársaság ne egyes vállalatok és magánosok kezébe kerüljön, de Kolozsvár minden lakosa résztvegyen a város fejlesztésében. Száz leies részjegyeket fogunk kibocsátani, hogy a szükséges tőkét lehető leghamarabb összehozzuk. Remélem, hogy az építkezéssel egyidejűleg megkezdhetjük a földgáz bevezetését is. És ha az idén csak egy vezetékben hozhatjuk is be a gázt, ezáltal a villamosműveket annyira kibővíthetjük, hogy az áramhiány miatt megakadt ipart megmentjük a stagnálás és üzemredukció veszélyétől. A földgáz intenzív bevezetésével pedig Kolozsvárt ipari centrummá, gyárvárossá fogjuk kiépíteni. Százmillió leit könnyen tudunk összehozni s ezzel szinte beláthatatlan fejlődési lehetőségek nyílnak meg Kolozsváron. Az első lépés — mint mondtam — a villamos lesz, mely a régi várost össze fogja kötni a vasuton túl most alakuló gyártelepekkel, amelyek idővel külön városfejlesztéssé válnak.

— Nagyjából ezek a terveink. A részleteket is nem egyszer ismertettem már. Most minden attól függ, hogy bukaresti utunk milyen eredménnyel fog járni. Tájékozódásunk eddig arra a reménységre jogosít, hogy ezek a tervek rövidesen valóra váljanak.

— Két és negyedmillió lei a párisi tőzsdén. Bukaresti munkatársunk jelenti: 1922 január 18-án a párisi tőzsdén két és negyedmillió leit forgalmaztak tíz centimeos árfolyamon.

Ma este lesz a **HÄGGIBBOR** szigoruan zártkörű álarcos bálja

Groza Péter nem lépett be a liberális pártba

Az Uj Kelet tudósítójától.

Groza Péter volt erdélyi miniszter ma érkezett vissza Bukarestből. Munkatársunk fölkereste és érdeklődött nála, mi igaz abból, hogy belépett a liberális pártba.

— Szó sincs róla, — mondta Groza Péter. — Ezek tendenciózus híresztelések, amelyet bizonyos körök világga bocsátanak, hogy demoralizálást idézzenek elő. Közöttem és a liberális párt között egy világ választ el. Nem új keletű a feltevés, hogy liberális-hajlamu vagyok, sőt másfélévvel ezelőtt a néppárti képviselők egy csoportjának gyűlésén a párt egyik tagja hivatalosan szóvá tette a liberálisokkal való viszonyomat. Ezt a feltevést az magyarázza, hogy magamra nézve mindig tartózkodó magatartást kényszerítettem minden párttal szemben, mert azon a nézeten voltam, hogy idő kell, hogy az embereket megismerjem.

Igaz-e, hogy a liberálisok a kormányba való belépésre invitálták?

— Tapogatózások történtek, de épen azért, mert kisebbségi kérdésben való állásfoglalásomra nem történt garancia, nem voltam hajlandó komolyan tárgyalni.

Arra a kérdésre, hogy a néppárt a nemzeti pártal együtt megy-e a választási kampányban, Groza Péter kijelentette, hogy most a szó nem a néppárté. A kolaboráció gondolatát néhány héttel ezelőtt ők vetették fel, most a kezdeményezés a nemzeti párt részén van.

Bukarestben letartóztattak egy permisz-üzért

Száznegyvennyolcezer leit vett fel nemlétező árukra

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától.

Bukarest, január 25. A fővárosi rendőrség néhány nappal ezelőtt letartóztatta Glück Samuel kereskedőt, azért mert tizenöt vagon olyan nyersbőrre, amely nem az övé volt, száznegyvennyolcezer lei előleget vett fel egy banktól. A letartóztatásnak különös érdekességét kölcsönöz az a körülmény, hogy az ügyben egy képviselő is szerepel, aki a tizenöt vagon nyersbőrre szóló permiszt Glücknek megszerezte. Ez a képviselő, akinek Glück nagy összeget ígért a permiszért, kijelentette a kereskedelemügyi minisztériumban, hogy csak azzal a feltétellel fog Take Jonescra szavazni, (akkor még ő volt a miniszterelnök) ha a Glück permiszt megkapja. A permiszt tényleg kiállították, annak ellenére, hogy rendelet szerint csak olyan árura szabad adni kiviteli permiszt, amely már valamelyik pályaudvaron be van raktározva és külföldre el van adva. Glück esetében ezek közül egyik feltétel sem volt meg. Glück január 3-án adta el a permiszt a banknak, amely egyik tisztviselőjét kiküldte Glückkel az áru megtekintésére. Glück elvezette a tisztviselőt a bukaresti vágóhidra, ahol több vagon nyersbőr volt épen a raktárakban. Innen visszamentek a bankba és Glücknek azonnal kifizettek száznegyvennyolcezer leit.

Természetesen, amikor az áru átvételére került a sor, kiderült a csalás. A bank azonnal megvette a feljelentést, amelynek alapján Glücköt letartóztatták. Megmotozásakor még számos, nemlétező árura kiállított permiszt találtak nála, amelyeket Glück darabonként tíz-huszezer leiert gyanútlan embereknek el akart adni. Glück kijelentette, hogy már hosszú hónapok óta kizárólag hamis permisz-kereskedésből él. Glück nyersbőrmanipulációját megkönnyítette az a körülmény, hogy a permisz, amelyet ő már január 3-án kézhez kapott, csak 20-án jelent meg a hivatalos lapban. Így több mint két hete volt rá, hogy a nyilvánosság kizárásával manipuláljon. B. A.

Bratianuék taktikája

Maniúék ellen

Az Uj Kelet tudósítójától.

Banescu professzor, a kolozsvári liberális szervezet főnöke, akit a hét elején Bratianu táviratilag Bukarestbe rendelt, tegnap visszatért Kolozsvárra. A kolozsvári liberális párt vezetősége ülésén Banescu a következőkben számolt be a miniszterelnökkel folytatott tárgyalásairól.

— Az erdélyi képviselőválasztásokat a miniszterelnök igen fontosnak tartja és ennek megfelelő utasításokat adott. A kormány sorsa az erdélyi képviselőválasztások eredményén fordul meg! Kérem a vezetőség és a párt minden tagját: az eredmény fontosságához mért lelkesedéssel és odaadással vegyen részt a választási küzdelemben. Nem vagyunk megszervezve Erdélyben, de hangsúlyozniuk kell: a kormány Erdélyt erdélyi szellemben és csakis erdélyiek által kívánja kormányozni. Az új tisztviselők csak erdélyi emberek lehetnek és kinevezésük csakis az erdélyi liberális szervezetek meghallgatásával történik.

Erdély rendeleti törvény alapján választ

A választásokkal kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy míg a régi regátban a törvényben biztosított proporcionalis választói jog alapján fogják a képviselőket és szenátorokat megválasztani, Erdélyben, Bukovinában és Beszarábiában, vagyis a csatolt nemzetiségi területeken a választások külön dekrétumok alapján fognak lefolyni. A törvényrendeletet állítólag maga Bratianu készítette azzal a céllal, hogy a nemzetiségek számarányuknál kevesebb képviselőt küldhessenek a parlamentbe. A tendencia világos: a regátban igyekeznek eldönteni a jövő parlament sorsát. Az okirályság összesen háromszázharminchétfő képviselőt küld a parlamentbe, Erdély alig hetvenet. Ezt az aránytalanságot Vajda Sándor, miniszterelnöksége idején, meg akarta szüntetni, ismert képviselő csökkentési törvényével. Ezt a törvényt most a liberálisok nem alkalmazzák.

Az „Unirea“ a következőket írja:

Kétségtelen, hogy a választási küzdelem olyan heves lesz, amilyenre még Romániában nem volt példa. A liberálisok ellenük újra a kezükbe merték venni a hatalmat, az egész ellenzéknek közös frontot kell alkotnia. Attól tartunk, hogy a választások alatt sok testvér-vér is fog folyni.

A néppárt erdélyi csoportjának tárgyalásai a kormányban nem vezettek eredményre. Groza Péter visszaérkezett Kolozsvárra és január 30-ára a kolozsvári néppártiakat gyűlésre hívta egybe a prefekturára. A meghívókat Goga is aláírta. A gyűlésen a párt erdélyi, bánáti, körösvidéki és máramarosi szervezetei vesznek részt és véglegesen határoznak a választásokon tanúsítandó magatartás ügyében.

A nemzeti párt szászbizottsága csütörtökön délután ülésre gyűlt egybe a „Patria“ szerkesztőségében. Az ülésre megérkezett a párt egész vezetősége és dönteni fognak az egységes ellenzéki blokkban való részvételről és a választási taktikáról.

— Antiszemitizmus kortescélokra.

Bukaresti munkatársunk jelenti: Nistor, Bukovina liberálispartii miniszterének lapjában a parasztok számára íródott a következő sorok olvashatók: „Bukovina lakosai fel vannak lázadva a zsidóság ellen, akiket a bolsevizmus romániai képviselőinek tartanak. A zsidók azok, akik a mai társadalmi rendet fel akarják forgatni, akik vérontást, forradalmat akarnak, amiből szintén csak a zsidók huznának hasznát. A zsidók Oroszországot akarnak csinálni Romániából.“ Ennek a tónusnak megvan a maga célja — írja az „Aurora“, amely az év-százados kísértet megjelenésével hosszabb kommentárban foglalkozik. „Divide et impera“ gondolják Bratianuék, — előbb majd egy kis széthúzást csinálunk, azután megejtjük a választásokat.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:
Szerkesztőség 977. — Kiadóhivatal 844.
Nyomda 879. — Zs. N. Sz. 558.
Fraternitas-nyomda héber-osztály 455.

Uj hatszázvezrek

(A nagyszabeni Jehudának)

Idők utolján így lesz annak napja:
Kicsókolják szívükből a telet
S megenyhül isten és idő haragja
Népem felett.
Es nászdalt hall a gyászadalok helyett
A kótel-maarávi kódarábja:
Idők utolján így lesz annak napja.

Akkor dobbannak újra hatszázvezrek
Es utra kelnek szent mindent-morók
Tenger hasad meg, föld vajudva reszket
Vágyuk előtt.
Feszült inakban forrnak új erők
S ez lesz a vég és ez lesz majd a kezdet:
Akkor dobbannak újra hatszázvezrek.

Akkor meglelnek szent kacajjal szájak
Es egre ujjong csemetyüs öröm
Hegyek táncolnak, mint a kőrgye nyájak
Körül-körön.
Es isten hangja hallik: megtöröm
Mind, ami multból és jelenből fájjat:
Akkor meglelnek szent kacajjal szájak.

Akkor törzsükből új hajtások kelnek
Es életet szülünk, mi elhalók
Mert mi vagyunk az indult hatszázvezrek
Földfoglalók.
Gyökért eresztünk messzi ágazót
Orók vizeknek örök partja mellett:
Akkor törzsükből új hajtások kelnek.

Akkor kihajt majd újra Jisaj ága
Magunkból ág: örök királyi ház
Es megjön, megjön Siló városába
A Messiás.
S az ősi földről hallik szent hívás:
Meggzülelt a vérrel várt, a drága:
Akkor kihajt majd újra Jisaj ága.

Akkor, majd akkor így lesz annak napja:
Kicsókolják szívükből a telet
S megenyhül isten és idő haragja
Fejünk felett.
Es nászdalt hall a gyászadalok helyett
A kótel-maarávi kódarábja:
Akkor, majd akkor, így lesz annak napja.

g. j.

— Botrány a bukaresti iparkamarai választásokon. Bukaresti munkatársunk jelenti: A fővárosi kereskedelmi és iparkamarai választásnak, amely vasárnap folyt le, nagy botránya van. Az egyik párt, amelynek Zane nagykereskedő volt az elnökjelöltje, parasztokat hozatott be a környékbéli községekből, akiket fejenként száz-száz leiert, a távollevő választók helyett leszávaztatott. Az egyik paraszt azonban elárulta magát, mert, amikor a szavazatszedőbizottság elnöke a nevére kérdezte, hirtelen nem jutott eszébe annak a választónak a neve, aki helyett szavaznia kellett és nagy hebegés közben azt mondta: Nem tudom... otthon felejtettem a cédulát, amire laz urak, akik kinnjártak, felírták“. Ennek ellenére, a szavazatszedőbizottság nem csinált nagy kázust az esetből, a választást zavartalanul lefolytatta, — de Zane megbukott. Az új elnök Hagí-Theodoraky lett.

— Ma van a Haggibbor álarcosbálja. A téli szezon legsikeresebbnek ígérkező mulatsága lesz a Haggibbor ma esti álarcosbálja. A sportklub vigalmi bizottsága tudomására adja a közönségnek, hogy az álarcosok részére az utcafelőli bejáratnál külön pénztár lesz. Ay álarcos felvonulás féltizkor kezdődik s álarcosok a legkésőbb tizenegy óráig léphetnek be a terembe. A rendezőség külön női és külön férfi öltözöt bocsát az álarcosok rendelkezésére. A kapu alatti 40-es szobát női öltözőnek, a 39-est férfi öltözőnek rendezték be. A bálon Sellmann fotóművész fényképez.

— Müsoros teadélután Désen. A dési izraelita nőegylet február 5-én délután félhat órai kezdettel a „Románia“ (volt Hungária) szálloda éttermében műsorral egybekötött teadélután rendez, amelyre az érdeklődőket ezuton hívja meg a vezetőség.

A mozgók műsora. Uránia-mozgóban: Szombat, Dráma Monte-Carlóban. Elsőrangú irodalmi színvonalú, bűnügyi történet, mozgalmas, idegizgatóan érdekes mese, melyben a bűnügyi elemmel társadalmi és szerelmi vonatkozások vegyülnek. Főszereplője a hírneves Friedrich Zelnik. Vasárnap a Fialtság büne. Egy tiszta leány tragédiája, ki áldozatul esik egy lelketlen nőhódítóknak. Az igazságos sors azonban elégtételt ad. — **Egyetem-mozgóban:** Szombat, vasárnap, hétfő az amerikai Pathé-gyár világhírű állatregénye, az afrikai őserdők exotikus világában játszódó, utólrhetetlen filmszínmű: Tarzan regényének második fejezete, Vissza az őserdőbe. Tarzan, a civilizált világ gonoszúsága elől visszamenekül a dzsungelbe és szerelmese követi. Látványosság. — **Apollo-mozgóban:** Szombat, vasárnap a Dorian-filmváltalat nagyszerű társadalmi drámája, Riválisok, (Atya és fia). Az életvidám, ifjuszivú atya és fia, egy asszonyt szeretnek.

Főszerkesztő: **Dr. FISCHER JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
Kiadó: **KADIMA** kiadóvállalat r.-t.

Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48 - Kiadóhivatal: Brassai-utca 10. sz. Fiókkiadóhivatalok: Nagyvárad, Deák F.-utca 9. Arad, Str. Alexandri 1.

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyrészi iró-dájának kimutatása

1922 év tebet 16-22-ig (1922 január 16-22-ig) a következő adományok folytak be:

Általános adomány	20—	Lei
Fa-adomány	1.329—	„
Persely	1.501.47	„
Nachla	200—	„
Templomadomány	920—	„
Helyi emlékkönyv	100—	„
Összesen:	4.070.47	Lei

Általános adomány
Kolozsvár: I. I. 20 lei. 20—

Fa-adomány
Ligetek
A marosvásárhelyi csoport ligetje
A Wender fiúk kertje

Deutsch Hermann és Königstein Blanka nevére esküvőjük alkalmával Weissberger Erzsébet és Gersch Emma 187.50 leit gyűjtött, Mózes Mina és Glück L. nevére esküvőjük alkalmával özv. Grossmann S.-né és Weissberger Erzsike 76.50 leit gyűjtött. [Eddig befolyt 1039— = 41 fa.]
[A marosvásárhelyi ligetbe eddig befolyt 8.988.80 = 834 fa.]

„Ezra“ F. H. E. ligetje Kolozsvár
Mebold. Israel Ábrahámné kertje
Peretz Charlon Löb Oszkár nevére 2 fa, saját nevére 6 fa. [Eddig befolyt 1038 lei = 48 fa.] 200—
[Az „Ezra“ F. H. E. ligetjébe eddig befolyt 6538 lei = 598 fa.]

Kertek
Grün Matild és Reingewürz Géza kertje Vajdahunyad
Reiner Sámuel, Zauder Dávid és Reingewürz Zsigmond gyűjtése Vulkán. Reingewürz és Reiner, Ráth József, Smilovics Sámuel 50-50, Löw Vilmos, Guttmann József 40-40, Katz Márton 30, Schatzmann Hermann, Weintréb Miklós, Rosenthal Armin 25-25, dr. Roth, Hoffmann Sándor, Farkas Márton, Rubinstein Samu, özv. Grün L. pótné, Lőrinc Adolf, Reingewürz Samu, Hillinger József, Spitzer Béla, N. N. Lupény, Lebovics Hillel Lupény, Szobovics Dávid, Salamon Lipót, Goldberger Izsák, Katz Fische, Fábrián Márton, Wolf Emil Petrozsény 20-20, Hoffmann Ignác, Simon Sámuel, Junger Mayer, Kind Eliás, Nadel Dávid, Malek Simon, Izsák Armin, Berkovics Gidali, Bieber Manó, Dávidovics Armin, Starkmann Dávid, Abrahamovics Dávid, Zauder Dávid, Feig Sámuel és Esikovits Mór, Leiner Sándor és Goldstein Adolf, Dratler Alter és Rubinstein Ignác, Smajovics Mátyás és Bock Salamon, Goldstein S. és Silberreich Izsák, Reingewürz Lipót 10-10 lei. [Eddig befolyt 1690 lei = 67 fa.] 865—
(Folytatás a következő számban.)

Gőzfürdő

teljes berendezése sürgősen eladó. Érdeklődők forduljanak

Halmi Józsefhez Arad, Str. Eminescu No. 4. 3117-I

Szilágyi Eleonora R.-T.

Alánlja: Likör, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. 1269 Szesz nagyraktár.

A bécsi divat saison-ujdonságai megérkeztek

Női divat különlegességek nagy választékban, szolid árak, finom anyagok 1267

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza CLUJ, PIATA UNIRII No. 12.

Ujrafoncsorozás!

Péchy és Társa

Finntükrök gyártása!

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-ut.) 20 megkezdte: 1270 Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők.

KÉRJEN ÁRAJANLATOT!

Gutfried és Herskovits
Oradea-Mare — Nagyvárad
Piata Unirei 12.

1289

Erdély legnagyobb és leszolidabb importörjei. Állandó gyári lerakat Chemnitz-i kötött-szövött árukban, ugymint horgolt nyakendők, mindennemű harisnyák, szvetterek, sálak stb. Nagy raktár mindennemű Harlandi olasz D. M. C. cernák és pamutokban.
Megrendeléseket postán eszközölünk.

Gazeta Antreprenorilor

(Vállalkozók Lapja) közgazdasági hetilap. Nélküldhető minden vállalkozónak és építőiparosoknak. Előfizetési ár 1 évre 120 lei. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Mico 30. 3076-I

BOLOND

az aki ügynöktől vesz drága essencet, mig nálam a legfinomabb **liquor essenziákat** megrendelheti utánvét mellett **75 lei kilogramonkénti árban**

Glück Henrik
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Calea Vic. volt Kolozsvári-u. 74. 1294

Tungsrám Villamossági R. T. Cluj, Kőmálalja-utca 25. Telefon 201. 1281

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 1 lei. Vastagabb betűvel 2 lei.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lei.

Eladó egy férfiszoba garnitúra, szalontükör, hálószoba, zongora, női íróasztal székkal. Calea Reg. Ferdinand 73. d. u. 2-5-ig

Jeune Gouvernante, parlant française, anglaise et allemande cherche à changer la place. S'adresser au journal „Distinguee“.
3181-I

Perfekt gyors és gépirót keres azonnali belépésre az Uj Kelet szerkesztőségé. Jelentkezni lehet délelőtt 11-től délután 6-ig Calea Regele Ferdinand 48.

Bádóg és zománczott

edény legelőnyösebben valamint mindennemű bádogos és vízvezeték szerelő munkákat legelőnyösebben egy helyben, mint vidéken vállal
1298

Frisch Samu

Cluj, Calea Motilor (volt Monostori-u.) 143.

Keresetük egy izr. szakácsné, ki délelőttként uri házhoz csak főzni bejárna. Cím a kiadóhivatalban.
3183-I

Diplomierter und praktischer hebräischer Kindergärtnerin deutschprechend sucht Stelle eventuelle als Erziehlerin Zuschriften an die Administration unter.
3184 I

Teljes téglá és cserépgyári berendezést veszünk. Részletes ajánlatokat a Medgyesi Általános Takarékpénztár Rt. Medgyes címre kérünk.

Boeskor, mosótalp, felsőbőr és szijgyártóbank

Állandóan nagy készlet készítenek és nagyban, legelőnyösebb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is elküldjük. — Jelenlegi talp és boeskor ára 65-70 lei — vagonfételnél 5 százalékos kedvezmény. **SAMSON BÖRGYÁR,** Gyufagyár-utca 1 — Gyors-áru raktárral szemben. — Telefon: gyár 3-86 — lakás 3-87 1278.

Komplett szeszgyár felszerelést finomítóval megvételre keresek
3182-I

Schwartz Andor Baia-Mare (Nagybánya)

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben
1286

Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.

Kereskedőknek árkedvezmény!

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xenopol (Szappan-u. elején)

Állandóan raktáron tart saját készítményű láncot, gyűrűt karkötőt stb. Vállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását. Fogászati arany és forrasztó. Huzal és lemez arany- és ezüstben. Törmelékarany-beváltás.
1273

2-13 TELEFON TELEFON 2-13

Gyermekjátékok,

kötött-, rövidárut, porcellán, üveg és ajándéktárgyakat legelőnyösebben

Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél

Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 13 sz. — vásárolhat
1274

Minden házban fontos!

Az egészség érdekében nélkülözhetetlen pávatolt-, vatta-, lószór- és gyapju-tisztítás, melyet gőzerőre és vegytisztításra berendezett műhelyemben
1252

gyorsan és pontosan vállalok. Raktáron tartok kész párnákat és tollat. Mérsékelt árak! Szolid kiszolgálás!

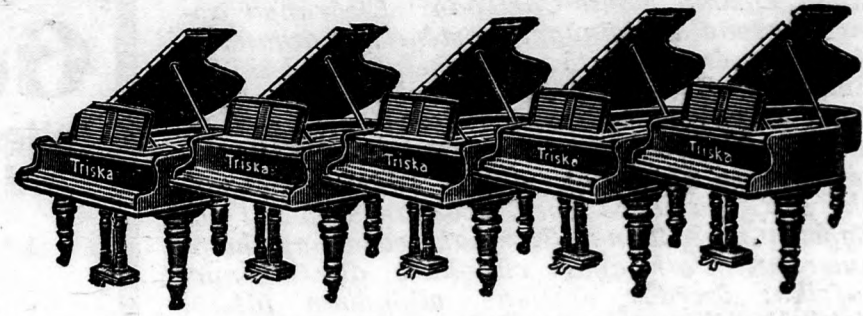
Stern Salamon Kossuth L.-u. 10.

TRISKA J.

zongora nagyraktára

elvállalja egy angol, mint bécsi szerkezetű zongorák megrongált vagy hiányzó alkatrészeinek javítását vagy pótlását. Hangoló megrendelhető. Bartha Miklós-utca 14.

Uj zongorákraktáron. Telef. 419.

Erdélyben legelőnyösebben a clujji (kolozsvári)

Nagy Áruházban

vásárolhat rövid-, papir-, kötött- és norinbergi árukat

Piata M. Vitezu 40. sz. a. Telefon 494.

Vidéki levélbeli megrendeléseket postán pontosan elküldjük és meg nem felelő árut visszacserél!

LLOYD

az előkelő zsidóság találkozó helye. Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legjutányosabb árban.

ORT. ÉTTEREM

Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarok

Kereskedők figyelmébe!

Nagyobb mennyiségű D. M. C. fehér és színes, minden számban érkezett

Feuersten és Löwi céghez,
Cluj, Str. Reg. Mária 12. (v. Deák Ferenc-u.)

Műköszörüs, késes, műszerész

szakmába vágó munkákat szakszerű vállalom, szolid és pontos kiszolgálással

Gajzágó Márton

Cluj, Kintési-u. 5. (Óvár.)
1285

A clujji Besz Din felügyelete alatt álló

Salamon Testvérek műmalma Cluj,

megkezdte a פסח לשז listát örlését.

Felhívjuk az érdekelteket, hogy igényeiket idejekorán jelentsék be

Husvétli liszt eladás en-gros és en-detail

Kereskedők figyelmébe!

Rózsahelyi és más gyártmányú szövőfonál, Grohmann-fejtő kapható a most megnyitott

Judovics Lázár

engros üzletébe Cluj, (Kolozsvár) Calea Reg. Ferdinand v. Vesselényi Miklós-utca 11. szám.

Bejárat a Szép-utcai oldalon

Világeikk!

Luxor's Coron Blue

Meszeléshez és kékítéshez nélkülözhetetlen angol kocka. I-a minőség. 1 láda 32 csomag. 10 csomag 1/4 és 10 csom. 1/2-es. 192 drb. 200 lei beküldése ellenében postán franco küld a

„LUXOR” vegyészeti gyár, Cluj,

Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-97. Engros engedmény. 1295

Keményfa deszka

3172-I 200-300 köbméter idei vágású márciusi szállításra olcsón eladó

Olajgyár. Állatvásártér. Telefon 307.

Hölgyek figyelmébe!

Megnyit! SALON DE PARIS Megnyit!

Speciális női fodrász, hajfestő és manikűr terem. Hajfestés a legtermészetesebb színekben. Fejmosás, ondolás, fésülés u. m. történelmi és fantázia frizurák, bandacre frizettek, hajtonatok, legszebb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 2.
1284

„ARGENTA”

óra, ékszer és alpaccaáru nagykereskedés

CLUJ,

Str. Filipescu (Óvár) Sztlélek-u.

Ajánlunk azonnali szállításra: Junghans és Kiengle gyártmányu:

Kis és nagy ébresztő órákat, miniatűr órákat, hárfagong és mezzogong faliórákat, különféle ingaórákat Bäcker szerkezettel, miniatűr szalonórákat

Hacker, Wolkenstein és Glücksehig gyártmányu chinaezüst

dísz-, ajándéktárgyak és szervizekben szortírozott nagyraktár. Berndorf evőeszközök. Gyönyörű kivitelű Bijuterie választék.

Szolid, olcsó árak. Pontos postai szétküldés.